

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: Delfland.knnv.nl
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 234 19 maart 2024

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

Jaarthema 2024: Schoner water

Soort van het seizoen **winter: kleine watersalamander**

Kijk in januari tot en met maart uit naar kleine watersalamander, maak foto's en meld deze via natuurlijkdelfland@knnv.nl; vermeld plek waar je ze gezien hebt.

Wij publiceren deze in onze Nieuwsbrief. Je kan ze ook rechtstreeks bij waarneming.nl melden.

[Klik hier](#) voor de informatiebrief over de kleine watersalamander.

Het Soort van het seizoen is één van de activiteiten in ons jaarthema Schoner water.

19 maart, 20.00 – 21.30 uur, Team Educatie

In het Melarium worden de ervaringen uitgewisseld en de plannen voor de komende tijd verzonnen en afspraken daarover gemaakt. Als jij je passie voor de natuur wilt uitdragen? Kom. Hier ligt je kans om dat te doen.

21 maart, Veldbericht komt uit.

Leden en enkele donateurs ontvangen deze. Als je nog geen lid bent?

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur. Volg de link om te weten of het lidmaatschap ook iets voor jou is. [Lid worden?](#)

23 maart, 11.00 – 14.00 uur, Nationale schelpenteldag, Zandmotor, Monster

Plaats: Schelpenpad, Zandmotor, Monster

Schelpen liggen volop aan het strand, dat zijn zeer algemene ook zeer zeldzame soorten. Naast inheemse zullen we exoten vinden. Je hoeft geen expert te zijn, onze deskundigen zijn op het stand aanwezig. Kom langs, zoek naar schelpen en tel mee. Een zoekkaart is aanwezig om je waarnemingen op te schrijven. Kom langs, aanmelden is niet nodig. Kom naar onze strandkar.

23 maart, 13.00 – 16.00 uur, zoek Watermonsters, Vesteplein en OPEN, Delft

We staan met onze kraam op het Waterfestival, Vesteplein en OPEN, Vesteplein 100, 2611 WG Delft. Zoeken naar de Delftse watermonsters. Water uit gracht bij het Doelenplein en uit een goed water uit het Abtswoudse Bos. Wat zijn de verschillen? En informatie over het jaarthema Schoner water en de andere mogelijkheden in Natuurlijk Delfland.

23 maart 20.30 – 21.30 uur, Earth Hour in Westland, Schelpenpad/Haagweg, Monster

Natuurlijk Westland organiseert een wandeling tijdens het Earth Hour, deze kan uitlopen tot 22.00 uur. Er kunnen 20 -25 deelnemers meedoen. Meld je aan bij natuurlijkwestland@knnv.nl, er zijn geen kosten aan deze activiteit verbonden. Na aanmelding wordt een bevestiging gestuurd. De verzamelplaats is het Schelpenpad op de hoek met de Haagweg in Monster. De totale wandeling is ongeveer 4 km

De deelnemers wandelen door de Monsterse duinen ter hoogte van Solleveld en over de Zandmotor. Tijdens de wandeling zullen de deelnemers de natuur vooral waarnemen, de natuur voelen, horen en ruiken. Dichter bij jezelf en de aarde komen. Het gaat om bewustwording, om beleving. Probeer te horen, proeven, ruiken, laat het binnendringen. Hoor de vogels zingen, de geluiden van de zee en de wind. Het is een van de minst lichtvervuilde plekken van Westland. Tijdens deze wandeling komen de deelnemers dicht bij zichzelf en de aarde en treedt hier

bewustwording voor op.

Inwoners die niet aan deze wandeling deelnemen kunnen aandacht vragen met één uur voor meer natuur: doe op zaterdag 23 maart om 20.30 uur één uur het licht uit tijdens Earth Hour.

Maar wat als overal ter wereld miljoenen mensen één uur lang iets goeds doen voor de natuur en onze toekomst? Eén uur waarin miljoenen mensen wereldwijd in actie komen —van Sydney tot Westland. Eén uur waarin overal de lichten uitgaan —van de Erasmusbrug tot de Eiffeltoren. We staan voor grote uitdagingen maar samen staan we sterk. Kan één uur de wereld veranderen? Het is een begin en het is aan ons.

26 maart tot en met 1 april: week van de Groene Tuin:

Van 26 maart tot en met 1 april is de week van de Groene Tuin, stuur een foto in van jouw groene tuin met een toelichting naar natuurlijkdelfland@knnv.nl

De mooiste foto krijgt een prijsje én een vermelding in de landelijke prijsvraag.

28 maart, cursus Groene Strand Gidsen

**Natuurlijk
Delfland**

**Strandliefhebber
opgelet**

Wil je als strandliefhebber meer betekenen voor het **Groene Strand Zandmotor** meld je dan aan voor de **Groene Strand Gidsencursus.**

Opgeven voor Natuurlijk Delfland bij Geert van Poelgeest 06 – 33 00 1742 per email: natuurlijkdelfland@knnv.nl.
Kijk ook op internet <https://delfland.knnv.nl>

Opgeven kan tot en met 21 maart via

medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com.

Na aanmelding ontvang je een bevestiging met zoomcode en details over de startlocatie. Tijdens deze cursus word je opgeleid tot Groene Strand Expeditieleider.

Je kunt na de cursus groepen mensen meenemen naar het strand om een Groene Strand expeditie te leiden. We nemen je in de cursus mee in het Groene Strand project, bieden inhoudelijke verdieping door experts en bespreken de opzet en uitvoering van de Groene Strand expedities. Verder hebben we het over didactische vaardigheden en werkvormen. Tijdens de praktijkochtend kun je het geleerde oefenen op het strand. Hierdoor heb je aan het einde van de cursus een goede basis om zelf Groene Strand expedities te leiden.

De cursus bestaat uit twee online theorie-avonden via Zoom en één praktijkochtend.

Na deze cursus kan je doorgroeien in de Teams van Natuurlijk Delfland die op de Groene Strand Zandmotor actief zijn.

Theorieavond 1: Donderdag 28 maart van 19.30 –21.30 uur.

Onderwerpen: Het Groene Strand project, strandecosystemen en duinvorming.

Theorieavond 2: Woensdag 3 april van 19.30-21.30 uur

Onderwerpen: Strandvogels en de Groene Strand expeditie.

Zaterdag 20 april op het strand van de Groene Strand

Zandmotor. Deelname is gratis, maar aanmelden is wel verplicht

Nadat je je hebt aangemeld, ontvang je ongeveer een week voor de eerste theorieavond de bevestiging met Zoomlink. Met deze cursus ben je in staat om bij te dragen aan natuurontwikkeling en draagvlak daarvoor.

Natuurlijk Delfland coördineert activiteiten van het Groene Strand Zandmotor, hiervoor zijn diverse Teams actief. De gemeente Westland ondersteunt waar mogelijk deze activiteiten.

Tuintip

Maak een foto van je tuin.

De mooiste foto krijgt een prijsje én een vermelding in de landelijke prijsvraag; zie ook hierboven

Sterrenhemel

woensdag 20 maart

04.06: Vandaag begint de lente: lente-equinox. De Zon trekt van het zuiden naar het noorden over de hemelequator en staat recht boven de evenaar van de Aarde. De dag duurt vandaag (ongeveer) even lang als de nacht (Latijn: equi = gelijk, nox = nacht), en het komende half jaar duren de dagen langer dan de nachten. De winter duurde 88,99 dagen, de lente zal 92,74 dagen lang zijn. Het feit dat de seizoenen niet even lang zijn, wordt veroorzaakt door de elliptische baan van de Aarde om de Zon; wanneer de Aarde verder van de Zon verwijderd is in haar baan, beweegt zij langzamer. Hierdoor duurt dat seizoen (op dit moment is dat in de zomer) langer.

vrijdag 22 maart

00.17: Venus staat 19.2' ten noorden van Saturnus (+1.1m), in het sterrenbeeld Waterman.

05.30: De Maan staat 2,5° ten noorden van Regulus, de helderste ster van het sterrenbeeld Leeuw (+1,4m). De twee objecten staan dan in het westnoordwesten, op een hoogte van ongeveer 4°, op een afstand van 3,2° van elkaar. De Maan is voor 92% verlicht.

zaterdag 23 maart

16.45: De Maan is in het punt van zijn baan dat het verst van de Aarde ligt: het apogeum. De afstand tot de Maan bedraagt op dit moment 406.294 km. Door de grotere afstand lijkt de Maan nu kleiner aan de hemel te staan dan gemiddeld: 29'24,7". De Maan is op dit moment wassend, voor 96% verlicht en is 's avonds in het oosten of zuidoosten, rond middernacht in het zuiden en aan het einde van de nacht in het (zuid)westen, dus zo'n beetje de hele nacht, te zien.

19.33: Alle manen oost van Jupiter Tussen 19:33 en 22:28 uur nemen we alle grote Jupitermanen ten oosten van de planeetschijf waar. Vanaf Jupiter gezien zijn dat Io, Europa, Ganymedes en Callisto. Jupiter staat boven de westelijke horizon, op een hoogte van 16°. De Zon staat 19° onder de horizon en het is goed donker.

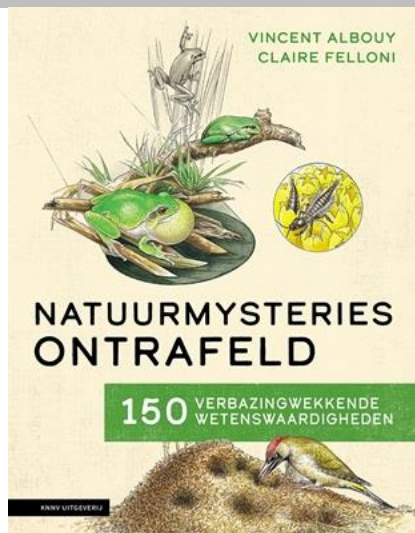
zondag 24 maart

23.34: Mercurius is in grootste oostelijke elongatie en te vinden aan de avondhemel. Mercurius staat op een afstand van 18°42' ten oosten van de Zon, beweegt achter de Zon aan en gaat 's avonds na de Zon onder. De helderheid van de binnenplaneet is -0,2m, hij is voor 43% verlicht en zijn schijnbare diameter is 7,5". Wanneer 's avonds de burgerlijke schemering eindigt (om 19:34 uur) is Mercurius 11° boven de westelijke horizon te vinden.

maandag 25 maart

08.00: Het is Volle Maan. De Volle Maan staat op dit moment op circa 405.394 km van de Aarde, waardoor deze ongeveer 5% kleiner en circa 11% zwakker lijkt dan gemiddeld.

Afdelingswinkel, verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Natuurmysteries ontrafeld: 150

verbazingwekkende wetenswaardigheden

over de natuur door Vincent Albouy; geïllustreerd door Claire Felloni prijs € 29,95 Dit boek is bedoeld voor de beginnende en ervaren natuurliefhebber, die meer wil begrijpen van de bijzonderheden in de natuur. Het boek biedt aanknopingspunten om een spoor, een restant, een aanwijzing te ontcijferen en om gedrag te interpreteren. Zo kijk je op een andere manier naar de omgeving en begrijp je beter wat je tijdens je natuurwandelingen ziet.

Een prachtig boek voor de nieuwsgierige natuurliefhebber en wandelaar.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

12/3, baltsende **slechtvalken**, watertoren TU, Delft, Henk Drevijn

In de nestkast op de watertoren van TUD Bouwkunde baltst het paartje slechtvalken weer.

Foto Henk Drevijn.

Voor de webcam van Natuurlijk Delfland, [klik hier](#)

14/3, **vingerhelmbloem** (met handvorming ingesneden schutblaadjes), Kwarteltuin, Kwartelstraat, Delft, Huub van 't Hart

14/3, voorjaar kondigt zich aan **magnolia** in volle bloei, Voorhofdreef, Delft, Bruun van der Steuijt

14/3, **snorzweefvlieg**, Maarten Klein

14/3, **kersenbloesem** op de stam, Derde Werelddreef Tanthof, Delft, Lia Claus

14/3, **kersenbloesem**, Derde Werelddreef Tanthof, Delft, Lia Claus

14/3, **kraamwebspin** in de hal beneden, Azielaan, Delft, Lia Claus

14/3, fuut, Delfgauw, Bart Hendriks

14/3, zonsopkomst 07.25u, Delfgauw, Bart Hendriks

16/3, Bloemkoolwolken, Kijkduin, Lia Claus

17/3, drie eieren bij de slechtvalken, watertoren, TU Delft, Henk Drevijn

En toen waren er drie eieren in onze slechtvalkkast op de watertoren van TU Bouwkunde. Daar zal het wel bij blijven. Nu hopen op een goed broedresultaat. Foto Henk Drevijn van de stills van [klik hier](#)

13 maart, herinrichting Vogelbuurt West, Tanthof Oost.

Als gevolg van de aanleg van nieuwe riolering moeten bomen en struiken opnieuw worden geplant. Uitgangspunt van wethouder Frank van Vliet is om meer natuur terug te krijgen dat wat er was. Dat lijkt te lukken.

Hier een foto van de Reigerstraat met meer ruimte voor bomen en struiken (foto Huub van 't Hart). Natuurlijk Delfland ondersteunt het uitgangspunt van meer natuur terug dan wat er was van harte. Wat ons betreft het nieuwe uitgangspunt voor alle projecten.

16 maart, tijdens het knotten op het griendbosje op de Groeneweg in de Woudhoek zijn waargenomen: **wilde kamperfoelie** (> 100 ex), **dauwbraam** (> 25 ex) onder begeleiding van de zang van de **tjiftjaf**, Huub van 't Hart

18 maart, Aart van der Leeuwlaan 960 - 1154,

daslook (400 ex, zie foto Huub van 't Hart), **maarts viooltje**, **sneeuwklokje** (25 ex), **klimop** (veel), **fluitenkruid** (veel), **brandnetel** (weinig), **sperwer**, **buizerd**, **zwartkop**, **tjiftjaf**, **grote bonte specht**, **heggenmus**, **huismus**, **winterkoning**, **roodborst**, **koolmees**, **gaai**, **ekster**, **kauw**, **zwarte kraai**, **spreeuw**, **Turkse tortel** en **houtduif**.
Een verrassende biodiversiteit en een heerlijk vogelzangkoor in de dichtstbevolkte wijk in Delft!

TERUGBLIK: Activiteiten

Een pad een handje geholpen

Paddentrek, week 11 (foto Erica Smit)
Het was een week van af en aan.
De Middelweg is een topper
Zie voor de cijfers [Klik hier](#)

12 maart braakbalpluizen, Melarium

Er is heerlijk geplozen.

12 maart, bestuursvergadering, Melarium

Het project Delflandsedijk is goedgekeurd. De bedoeling is om een monitor te ontwikkelen die robuust is voor de tand des tijds. Dit geldt zowel voor de methode als voor de overdraagbaarheid aan andere uitvoerders bij het Hoogheemraadschap van Delfland.

Er moet een ledenvergadering om het poel Vlaardingen goed te keuren, nadere informatie volgt. Er worden extra wildcamera's aangeschaft. Er wordt een enquête uitgewerkt om de leden te verspreiden.

14 maart, lezing Mooie Vogelwoorden

Heel veel mooie woorden werden getoond en hun betekenis verklaard.

14 maart, Kerkpolder, nog twee paddenpoelen toegezegd

In een overleg met Staatsbosbeheer en de Delftse stadsecoloog toegezegd dat er dit jaar nog twee paddenpoelen worden aangelegd in de Kerkpolder. Er is al een opzet gemaakt van een plan dat we nu van commentaar mogen voorzien. En er is budget!

16 maart, het knotseizoen is ten einde.

16 maart, lammetjes op Veelust

Boer Jan van der Kooij brengt Bella en Rosa met twee lammetjes naar Boomgaard Veelust.

(foto's Jantine Pol)

De twee lammetjes zijn van Bella. De twee lammeren van Rosa zijn helaas doodgegaan. Er komt nog een derde lam (weeskind) mee, maar die moet de fles hebben. Jantine gaat dat paplam verzorgen.

16 maart excursie stinzenplanten, Vlaardingen

Het Team Natuur Totaal is op excursie naar Vlaardingen geweest. Melitta van Bracht leidde de excursie, zij is lid van het Team en stadsecoloog in Vlaardingen en werkt nauw samen met de vrijwilligers die zich inzetten voor het onderhoud van het natuurpark rond de stadsboerderij. In ganzenpas gaan we dan ook door het park om geen enkel plantje te vertrappen. Daar in stadsboerderij Hollywood, zijn niet de mensen, maar de planten de sterren. Ongelofelijk hoeveel verschillende soorten er staan op een relatief klein gebied pal naast de stad!

de ingang

vingerhelmkruid

zomerklokje, vroeg!

wit hoefblad

wilde appel

muskuskruid

maretak

sneeuwkllokje

bosbingelkruid

16 maart, 10.00 - 12.30 uur, knotten op het griendbosje Eendekooi Groeneweg

Zaterdagochtend werd met een lekker zonnetje het knotseizoen afgesloten met een groep van 16 personen bij de Eendekooi.

We zijn hier verdergegaan met het knotten van het griendbos dat ten noorden van de Eendenkooi ligt. Dit is eigenlijk een klus voor het komende najaar, maar we hebben al veel voorwerk gedaan hier. In het najaar gaan we de noordrand doen van de Eendenkooi en de rest van het griendbos. Tijdens de koffiepauze om 11 uur heeft Huub ons getraceerd op een appeltaart met slagroom, die we ons hebben laten smaken. Dit was een passende afsluiting van ons knotseizoen en we zien elkaar in november weer terug.

17 maart 2024, vleermuizen

Mijn eerste vleermuis zoektocht van dit jaar in Delftse Hout.

Al direct bij het aanzetten bat detector een **ruige dwergvleermuis**, Al snel gevolgd door respectievelijk een **gewone dwergvleermuis**, **rosse vleermuis** en **laatvlieger**. Ook een paar mooie zichtwaarnemingen van jagende vleermuizen. Genoten van de nagenoeg onbewolkte lenteavond met mooi zicht op de maan en sterren.

Dat het een mooi jaar wordt voor vleermuiswaarnemingen.

Leuk was ook dat ik iemand van de paddenbrigade tegenkwam. Het was met 9 graden nog best wel wat fris voor vleermuis spotter. Maar die kanjers van de paddenbrigade zijn er gewoon! Martin de Laat

17 maart, teamdag

De **geurgroefbij** op **madeliefje** tijdens de bijeenkomst gefotografeerd in het World Art Centrum, Willemein

17 maart, Teamdag, Wordt Art Centrum

We waren met 20 coördinatoren in het Wordt Art Centrum.

Na een oefening voor het creatieve brein, vertelde Dik Ludikhuizen de ervaringen en plannen om schoner water rond de boomgaard Veelust te krijgen. Daarna in groepjes een vertaling maken van de plannen in Veelust naar het eigen gebied. Dat leverde flink wat ideeën op.

Ondine liet zien hoe je in waarneming.nl een eigen gebiedje kan maken; Frank Herfs toonde de resultaten van het Team Vissen in 2023.

En na afloop een hapje en een drankje.

Deze dag was georganiseerd door Ondine Kloppenburg en Annemarieke Grinwis die uitstekend

was voorbereid en voor nodige inspiratie zorgde. Moeten we blijven doen.

17 maart, excursie insecten, Libanonpad, Delft

Door het sombere weer waren er weinig insecten actief.

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Anna Kreffer, Soort van het Seizoen

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkdelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

'Nederlands zelfbeeld is niet gebaseerd op realisme'

Wie zijn wij: historische Nederlandse identiteit, [klik hier](#)

Start groenonderhoud gemeente Pijnacker-Nootdorp

Sinds maandag 11 maart voert de gemeente Pijnacker-Nootdorp onderhoud uit aan het openbaar groen. Door de warme winter staat het gras hoog, het is aan maaien toe. Langer wachten geeft problemen. Sommige grasvelden zijn nog te nat om te maaien, daar zakt de machine weg. Het maaien geeft een rommelig beeld, met zwarte plekken en overgeslagen stukken!

Wij kijken per veld of dit toegankelijk is, de onbegaanbare plekken slaan we over. Deze plekken maaien we als ze toegankelijk zijn voor machines.

Ook begint het groenonderhoud. Het gaat om schoffelen van plantvakken, het afmaaien en mesten van vaste planten. Binnenkort start ook het snoeien van een deel van de rozenstruiken. Dit doen in een cyclus van drie jaar.

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijssesweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.

Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.